

**Valmieras novada
ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2022 - 2038
attīstības programma 2022 - 2028**

INFORMATĪVAIS ZIŅOJUMS

Valmiera, 2022.

INFORMATĪVAIS ZIŅOJUMS

par Valmieras novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2022.-2038.gadam un Valmieras novada attīstības programmas 2022.-2028.gadam apstiprināšanu

Valmieras novada pašvaldības dome 2022. gada 27. oktobra sēdē ir pieņēmusi lēmumu Nr.680 “Par Valmieras novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2022. – 2038.gadam un Valmieras novada attīstības programmas 2022. – 2028.gadam apstiprināšanu” (protokols Nr.20, 52š).

Abi plānošanas dokumenti ir izstrādāti jaunajam Valmieras novadam, kurš izveidots realizējot pašvaldību administratīvi teritoriālo reformu, tajā ar 2021.gada 1.jūliju apvienojot Valmieras pilsētu, Beverīnas novadu, Burtnieku novadu, Kocēnu novadu, Mazsalacas novadu, Naukšēnu novadu, Rūjienas novadu un Strenču novadu.

Valmieras novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2022. – 2038.gadam (turpmāk – Stratēģija) ir ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteikts vietējās pašvaldības ilgtermiņa attīstības redzējums, stratēģiskais mērķis, ilgtermiņa prioritātes un telpiskās attīstības perspektīva.

Valmieras novada attīstības programmā 2022. – 2028.gadam (turpmāk - Attīstības programma) ir noteiktas vidēja termiņa prioritātes, rīcību virzieni un uzdevumi Valmieras novada pašvaldības attīstības stratēģijā 2022.-2038.gadam izvirzīto ilgtermiņa prioritāšu īstenošanai, kā arī īstermiņa pasākumi (rīcības plāns, investīciju plāns) un Attīstības programmas īstenošanas uzraudzības un novērtēšanas kārtība.

Saskaņā ar likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un Vides pārraudzības valsts biroja 2021.gada 21.aprīļa lēmumu Nr.4-02/37 “Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu” jaunveidojamā Valmieras novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijai 2022.-2038. gadam un Valmieras novada attīstības programmai 2022.-2028. gadam ir veikts stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums. Tā ietvaros ir sagatavots Vides pārskats, kuram vienlaikus ar Stratēģijas 2.redakcijas un Attīstības programmas 2.redakcijas publisko apspriešanu ir veikta sabiedriskā apspriešana. Vides pārraudzības valsts birojs 2022. gada 14.oktobrī par Vides pārskatu ir izsniedzis atzinumu Nr. 4-03/19/2022 “Par Valmieras novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2022.–2038. gadam un Valmieras novada attīstības programmas 2022. - 2028. gadam Vides pārskatu”.

Vides apsvērumu integrēšana plānošanas dokumentos

Lai integrētu vides tēmas Stratēģijā un Attīstības programmā, to izstrādes procesā ir izvērtēti pašvaldības teritoriālo vienību (Valmieras pilsētas un novadu pirms administratīvās reformas) attīstības plānošanas dokumenti, nozaru politikas plānošanas dokumenti, to vides aspekti un risinājumi, starptautiskie un nacionālie vides aizsardzības mērķi, t.sk. jaunās pamatnostādnes (klimatneitralitāte, aprites ekonomika un citas) vides aizsardzības jomā, pašvaldības atbildība vides aizsardzības jomas mērķu sasniegšanā, valsts vides institūciju nosacījumi novada Stratēģijas un Attīstības programmas izstrādei. Stratēģijā noteiktas ilgtermiņa prioritātes un telpiskās attīstības perspektīva, kas risina vides aizsardzības jautājumus un ietver vadlīnijas turpmākās attīstības plānošanai. Savukārt, Attīstības programmā noteiktas vidēja termiņa prioritātes, rīcību virzieni un uzdevumi Stratēģijas ieviešanai vidējā termiņā, tostarp, vides aizsardzības jomā.

STRATĒGIJA

Stratēģijā noteikts novada stratēģiskais mērķis: **Valmieras novads - Eiropas līmeņa ekonomiskās attīstības, zināšanu un sabiedriskās dzīves izcilības teritorija ar dinamiski un viedi pārvaldītu vidi.**

Stratēģiskā mērķa un vīzijas sasniegšanai izvirzītas trīs *ilgtermiņa prioritātes*:

IP1 Vesela, radoša un zinoša sabiedrība	IP2 Pievilcīga dzīves vide un telpa	IP3 Rosīga ekonomika
--	--	---------------------------------------

Ilgtermiņa prioritāte IP1 Vesela, radoša un zinoša sabiedrība

Prioritātes rezultātā plānots nodrošināt, ka Valmieras novada sabiedrība ir izglītota, aktīva, saliedēta, radoša, pašapzinīga, vesela, atbildīga un iekļaujoša. Ģimene ir galvenā vērtība, ar kuras palīdzību nodrošina cieņpilnu attieksmi pret visu paaudžu iedzīvotāju vajadzībām un tamdēļ pašvaldības pakalpojumu un mājokļu pieejamība prioritāri ir vērsta uz indivīdu, skatot viņu ģimenē ietverošā kontekstā.

Prioritāte ir vērsta uz sabiedrības procesu aktivizēšanu, veidojot viedus iedzīvotāju līdzdarbības un iniciatīvu atbalsta instrumentus, stiprinot pašvaldības administrācijas kapacitāti komunikācijai ar iedzīvotājiem un vietējām kopienām un iesaistot vietējās kopienas novada pilsētu un ciemu attīstībā.

Prioritāte vērsta uz to, lai Valmieras novadā tiktu nodrošināti sabiedrības vajadzībās balstīti valsts un pašvaldības pakalpojumi, kas gan izkopj un attīsta talantus, gan rūpējas par dažādu grupu integrēšanu sabiedrībā:

- konkurētspējīgi visu līmeņu izglītības un karjeras attīstības pakalpojumi, tostarp sasaiste starp izglītību un uzņēmējdarbību,
- kultūras pakalpojumi, kas veicina aktīvu sabiedrības līdzdalību kultūras procesos un veicina pāreju no kultūru patērējošas auditorijas uz iesaistītu un motivētu auditoriju;
- sasniegumu orientēti, sporta izcilību veicinoši sporta pakalpojumi,
- veselību veicinoši sporta pakalpojumi, iekļaujot pielāgoto sportu, un fiziski aktīvas un veselību veicinošas atpūtas pakalpojumi,
- konkurētspējīgi visu līmeņu veselības aprūpes pakalpojumi,
- uz personas neatkarību vērsti sociālie pakalpojumi,
- zināšanās, pieredzē un praktisko iemaņu apguvē balstīti pakalpojumi jauniešiem;
- moderna, datos un analīzē balstīta, atvērta un augsti kvalificēta pašvaldības pārvalde, pakāpeniski palielinot e-pakalpojumu grozu, lai nodrošinātu pakalpojumu plašāku pieejamību un ērtumu lietošanā.

Ilgtermiņa prioritāte IP2 Pievilcīga dzīves vide un telpa

Prioritātes rezultātā plānots nodrošināt pievilcīga, droša un veselīga dzīves vide pilsētās un ciemos ar pieejamu un energoefektīvu mājokli, rekreācijas vietām, ar modernu, ilgtspējīgu un atjaunojamos resursos balstītu inženierapgādi un transporta sistēmu.

Prioritātes ietvaros Valmieras novada pašvaldība, sekojot Nacionālajam enerģētikas un klimata plānam 2021-2030.gadam, kā arī Eiropas Pilsētu mēru pakta iniciatīvai un risinot mājokļa pieejamību, veidos ērtu un zaļu pilsētvidi apdzīvotajās vietās, īstenošos inovatīvas, resursus taupošas pieejas, virzīsies uz zema oglekļa risinājumiem mājokļa un privātā un publiskā sektora ēku būvniecībā, transporta organizēšanā un inženierapgādē, tostarp veidos zaļu un pret klimata pārmaiņu riskiem aizsargātu drošu vidi.

Prioritātes ietvaros Valmieras novada pašvaldība, sekojot Nacionālajam enerģētikas un klimata plānam 2021-2030.gadam, kā arī Eiropas Pilsētu mēru pakta iniciatīvai un risinot mājokļa pieejamību, veidos ērtu un zaļu pilsētvidi apdzīvotajās vietās, īsteno inovatīvas, resursus taupošas pieejas, virzīsies uz zema oglekļa risinājumiem mājokļa un privātā un publiskā sektora ēku būvniecībā, transporta organizēšanā un inženierapgādē, tostarp veidos zaļu un pret klimata pārmaiņu riskiem aizsargātu drošu vidi.

Pašvaldība ir līderis viedu risinājumu pilotēšanā un ieviešanā. Valmierai jāklūst par pilsētu ar viedu un energoefektīvu infrastruktūru, kuras optimālu pārvaldību nodrošina lietu internets (IoT), datu analītika (Big data) un mākslīgais intelekts (AI), pakāpeniski ieviešot labās prakses risinājumus arī novada teritorijā

Prioritātes ietvaros Valmieras novada pašvaldība rūpēsies par sabiedrisko kārtību, drošu un no atkarību izraisošiem faktoriem brīvu dzīves vidi, sadarbībā ar nacionāla un reģionāla līmeņa dienestiem veiks civilās aizsardzības pasākumus un veicinās iedzīvotāju izglītošanu drošības jautājumos.

Prioritāte vērsta arī uz dabas, kultūrvēsturisko vērtību un Ziemeļvidzemei raksturīgo ainavu aizsardzību, tostarp ūdeņu un zaļo zonu pieejamību iedzīvotājiem.

Ilgtermiņa prioritātes rezultātā tiks nodrošināta cieša sasaiste starp ekonomikas dzinējspēku Valmieru un pārējo novadu, kā arī novada nozīmes centru saites ar apkārtējām teritorijām, veicinot transporta un sakaru attīstību un viedu novada teritoriālo pārvaldību. Prioritāte vērsta uz to, lai Valmieru iekļautu Eiropas transporta tīklā (TEN-T) un vienotā Eiropas un Baltijas transporta, informatīvajā un tirdzniecības telpā.

Prioritāte ir vērsta uz to, lai mobilitāte starptautiskā, valsts un novada mērogā ir ar zemām transporta radītajām emisijām, ko nodrošina gan ilgtspējīgu un videi draudzīgu pārvietošanās transportlīdzekļu izmantošana, gan transportmijas punkti un atbalsta infrastruktūra (elektrouzlāde, 5G tīkls uz autoceļiem), kā arī lai daļēji aizvietotu nepieciešamību pēc mobilitātes, nodrošinot attālināta darba, pakalpojumu saņemšanu un līdzdarbību pašvaldības pārvaldībā.

Pašvaldība ir stratēģisks partneris nacionālā un starptautiskā līmenī, vadošais partneris reģiona ekonomiskajā attīstībā, kur, īstenojot pārdomātu zīmolvedību un stratēģisko komunikāciju, vairo teritorijas starptautisko atpazīstamību.

Prioritātes ietvaros tiek veidota pašvaldību teritoriālās daļas (bijušos novadus) apvienojoša, uzlabota, mūsdienīga pašvaldības pārvaldība, kurā tiek pieņemti lēmumi, uzlabota datu ieguve un apstrāde, pašvaldības apsaimniekoto ēku energoefektivitāte un nodrošināta darbinieku augsta kvalifikācija.

Ilgtermiņa prioritāte IP3 Rosīga ekonomika

Prioritātes mērķis ir augsti apmaksātas darba vietas un augsts nodarbinātības līmenis Valmieras novadā. Ilgtermiņa prioritātes rezultātā tiks nodrošināti kvalificēti speciālisti, tostarp jaunu iedzīvotāju piesaiste novadam.

Prioritātes ietvaros tiks veicināta nacionāla un reģionāla līmeņa investīciju piesaiste Valmieras novadam, augstāks novada digitalizācijas un inovāciju līmenis, stiprināta uzņēmumu un izglītības iestāžu profesionālās izglītības, pētniecības un finanšu kapacitāte – Vidzemes augstskolas, uzņēmējdarbības un lietišķās zinātnes sinerģija.

Prioritāte vērsta uz to, lai nodrošinātu ekonomiskajām aktivitātēm atvērtu pašvaldības administratīvo vidi, sagatavotu uzņēmējdarbībai piemērotas teritorijas ar papildinošiem transporta un inženiertehniskās infrastruktūras elementiem, tostarp nacionāla un reģionāla līmeņa industriālos parkus (primāri centros vai to apkārtnē) un veicinātu viedās specializācijas un aprites ekonomisko nozaru klasteru veidošanos un starptautisko sadarbību ar mērķi stiprināt Valmieras kā Ziemeļeiropas un Baltijas ekonomiskās attīstības centra lomu.

Prioritātes rezultātā tiks veicināta Valmieras novada uzņēmumu produktivitātes paaugstināšanās, saudzīga un ilgtspējīga dabas resursu izmantošana, uz aprites ekonomikas pieeju balstīta ekonomika, tostarp atkārtota resursu izmantošana, uzņēmumu un zemnieku saimniecību eksportspēja.

Telpiskās attīstības perspektīva

Telpiskās attīstības perspektīva nosaka vadlīnijas – pamatprincipus Valmieras novada teritorijas plānošanai un attīstībai. Telpiskās attīstības perspektīvajā struktūrā ietvertās galvenās funkcionālās telpas ir šādas: lauksaimniecības telpas, mežu telpas, ūdeņu telpas, saudzējamas dabas un kultūrvēsturiskās telpas, purvu telpas.

Valmieras novada telpiskās attīstības perspektīvajā struktūrā ietvertie telpiskās struktūras elementi ir: pilsētas, ciemi un funkcionālās saites.

IAS noteikts detalizētāks plānojums un vadlīnijas šādām struktūrām: apdzīvojuma un attīstības centru struktūra, dabas teritoriju telpiskā struktūra, transporta struktūra un inženiertehniskā infrastruktūra, prioritāri attīstāmās teritorijas un kopējo interešu teritorijas.

ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA

Attīstības programmā ilgtermiņa prioritāšu sasniegšanai noteiktas šādas *vidēja termiņa prioritātes*:

VP1	VP2	VP3
Izglītība un talantu izkopšana	Pieejams mājoklis	Industrializācija un modernizācija

Vidēja termiņa prioritāte VP1 Izglītība un talantu izkopšana ir izvirzīta ilgtermiņa prioritātes IP1 “Vesela, radoša un zinoša sabiedrība” sasniegšanai vidējā termiņā. Tā ir vērsta uz valsts un pašvaldību pakalpojumu pārvaldības pārkārtošanu to efektīvai sniegšanai jaunizveidotajā Valmieras novadā.

Prioritātē paredzēta kultūras, sporta, izglītības, nodarbinātības atbalsta, sociālo, veselības aprūpes un darba ar jaunatni pakalpojumu uzlabošana ar mērķi vairot iedzīvotāju zināšanas, izkopt talantus, kā arī kontekstā ar pārējām vidēja termiņa prioritātēm Valmieras novadā radīt tādu vidi, kas turpinātu piesaistīt Valmieras novadam jaunus speciālistus un ģimenes ar bērniem.

Prioritāte ir vērsta uz saliedētas un pilsoniski aktīvas sabiedrības attīstību, aktīvu un spēcīgu kopienu veidošanos, nodrošinot atbalstošu vidi vietējo kopienu iniciatīvām. Lai to nodrošinātu, pašvaldība veidos iedzīvotāju līdzdarbību atbalstošu vidi.

Plānotie rīcību virzieni: RV1 Izglītība un nodarbinātība, RV2 Kultūra, radošums, RV3 Sports, aktīvā atpūta, RV4 Sociālie pakalpojumi, veselības aprūpe, RV5 Darbs ar jaunatni, RV6 Pilsoniskās sadarbības izcilība.

Vidēja termiņa prioritāte VP2 Pieejams mājoklis ir izvirzīta ilgtermiņa prioritātes IP2 “Pievilcīga dzīves vide un telpa” sasniegšanai vidējā termiņā. Tā ir vērsta uz kvalitatīvas dzīves vides veidošanu

Valmieras novadā, atjaunojot esošo dzīvojamo fondu, attīstot īres mājokļa un jaunu mājokļu tirgu, uzlabojot un paplašinot publisko ārtelpu, nodrošinot dabas pamatnes aizsardzību, iesaistoties īpaši aizsargājamo dabas vērtību un kultūras vērtību aizsardzībā, kā arī ieviešot viedus risinājumus pilsētvides, ēku un inženierapgādes sistēmu energoefektivitātes paaugstināšanā, vides aizsardzībā.

Prioritāte paredz attīstīt pašvaldības administrācijas kapacitāti jaunajā novadā, veidojot vienotu novada pašvaldības pārvaldību, tostarp vienotas nozaru pārvaldības sistēmas, un stiprinot teritoriālo pārvalžu kapacitāti ar mērķi attīstīt pašvaldības pakalpojumus. Liela loma atvēlēta digitālo risinājumu ieviešanai pārvaldībā, lai attīstītu e-pārvaldi un e-pakalpojumus iedzīvotājiem un uzņēmumiem.

Prioritātes ietvaros tiks veicināta arī transporta un sakaru tīkla sakārtošana, gājēju un velosipēdu infrastruktūras attīstība un transportmijas punktu attīstība gan mobilitātes daudzveidošanai, gan vienotai novada teritoriālajai pārvaldībai, gan ekonomikas un iedzīvotāju labklājības veicināšanai.

Plānotie rīcību virzieni: RV1 Sasniedzamība, mobilitāte, RV2 Inženiertehniskā infrastruktūra, RV3 Dzīvojamais fonds, RV4 Drošība, RV5 Daba, kultūrvēsture un RV6 Pašvaldības pārvaldība.

Vidēja termiņa prioritāte VP3 Industrializācija un modernizācija ir izvirzīta ilgtermiņa prioritātes (IP2) "Rosīga ekonomika" sasniegšanai vidējā termiņā. Tā ir vērsta uz nacionāla un reģionāla līmeņa industriālo parku un industriālo teritoriju infrastruktūras attīstību un teritoriju sagatavošanu uzņēmējdarbības attīstībai, piesaistot ilgtspējīgas investīcijas.

Plānotie rīcību virzieni: RV1 Augstās tehnoloģijas, darba ražīgums, viedā specializācija un RV2 Mazo un vidējo uzņēmumu, mikrouzņēmumu, mājražotāju vide.

Attīstības programmā iekļautas arī trīs **horizontālās prioritātes HP1 Digitalizācija, HP2 Klimata pārmaiņu politika (zaļais kurss) un HP3 Pilsētu un lauku sinerģija.**

Vides pārskata, institūciju atzinumu un sabiedriskās apspriešanas rezultātu integrēšana plānošanas dokumentos

Stratēģijas un Attīstības programmas stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma process (turpmāk – SIVN) un Vides pārskata izstrāde notika vienlaikus ar Stratēģijas un Attīstības izstrādi, tādēļ jau plānošanas procesā tika izvērtēta to iespējamā ietekme uz vidi un nepieciešamie pasākumi ietekmes mazināšanai.

Par Vides pārskata projektu vides institūcijas ir sniegušas atsauksmes. Dabas aizsardzības pārvaldes Vidzemes reģionālā administrācija (turpmāk – Administrācija) ir secinājusi, ka Administrācijas ieteikumi Vides pārskata izstrādei ir ņemti vērā un Administrācija neiebilst pret Vides pārskata projekta nodošanu tālākai virzībai. Veselības inspekcija konceptuāli atbalsta Vides pārskata projektu un sniedz ieteikumus Vides pārskata pilnveidošanai attiecībā uz gaisa piesārņojumu, kurš veidojas no ceļiem ar grants segumu, oficiālo peldvietu ierīkošanas nepieciešamību un vides trokšņa aspektu (monitorings ar iedzīvotāju sūdzības) ņemšanu vērā dzīvojamās, publiskās apbūves, jaunu ražošanas un tehniskās apbūves teritoriju plānošanā un ekspluatācijā. Veselības inspekcijas sniegtie ieteikumi ir ņemti vērā, sagatavojot Vides pārskatu. Vides valsts dienesta Atļauju pārvalde ir sniegusi atzinumu, ka Valmieras novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2022.-2038.gadam, Attīstības programmas 2022.-2028.gadam un Vides pārskata projekts kopumā atbilst vides normatīvo aktu prasībām.

Publiskās apspriešanas sanāksmēs par Vides pārskata projektu priekšlikumi un rekomendācijas netika izteiktas, tāpat arī netika saņemti rakstiski iesniegti priekšlikumi un ieteikumi Vides pārskata projekta pilnveidošanai. Tas skaidrojams ar to, ka SIVN Vides pārskata projekts tika sagatavots plānošanas

dokumentu 2.redakcijām, bet SIVN process un diskusijas par plānošanas dokumentu risinājumiem notika visu plānošanas laiku, t.sk., Stratēģijas un Attīstības programmas 1. redakciju izstrādē, šo dokumentu 1.redakciju publiskajā apspriešanās, diskusijās ar speciālistiem dažādās tematiskajās grupās, individuālās konsultācijās ar speciālistiem un citos pasākumos un, tādejādi, daudzi vides jomas jautājumi ar iedzīvotājiem, speciālistiem un citiem interesentiem bija jau pārrunāti un iekļauti plānošanas dokumentos un to SIVN Vides pārskatā.

Vides pārraudzības valsts birojs (turpmāk arī – Birojs) 2022. gada 14.oktobra atzinumā Nr. 4-03/19/2022 “Par Valmieras novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2022.–2038. gadam un Valmieras novada attīstības programmas 2022. - 2028. gadam Vides pārskatu” ir secinājis, ka Valmieras novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2022.–2038. gadam un Valmieras novada attīstības programmas 2022.–2028. gadam Vides pārskats kopumā atbilst normatīvo aktu prasībām. Atzinumā Birojs ir arī norādījis, ka pilnveidojot un īstenojot Valmieras novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2022.–2038. gadam un Valmieras novada attīstības programmu 2022.–2028. gadam, ir jāņem vērā Vides pārskatā un atzinumā izteiktie priekšlikumi.

Pirms Stratēģijas un Attīstības programmas apstiprināšanas Valmieras novada pašvaldībā ir izvērtētas Vides pārraudzības valsts biroja 2022. gada 14.oktobra atzinumā Nr. 4-03/19/2022 “Par Valmieras novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2022.–2038. gadam un Valmieras novada attīstības programmas 2022. - 2028. gadam Vides pārskatu” iekļautās rekomendācijas un pieņemti sekojoši risinājumi to izpildei:

Vides pārraudzības valsts biroja rekomendācijas ¹	Risinājums, komentārs
2.3. Saistībā ar esošās situācijas un esošā vides stāvokļa aprakstu un novērtējumu Birojs konstatē:	
<p>2.3.1.Birojs vērš pašvaldības uzmanību, ka teritorijās, kur jau pašlaik konstatēti vides trokšņa robežlieluma pārsniegumi un kur to pieaugums ir prognozējams, nepieciešams izsvērt ar plānošanas dokumentiem ierobežojumus, vai arī pārskatīt teritoriju turpmākās attīstības iespējas atbilstoši normatīvo aktu regulējumam. Tāpat novada teritorijas plānojuma izstrādē būtiski ievērot Ministru kabineta 2013. gada 30. aprīļa noteikumu Nr. 240 “Vispārējie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi” 147. punkta prasību “plānojot jaunas dzīvojamās un publiskās apbūves teritorijas, tās paredz vietās, kur autoceļu, dzelzceļu un lidlauku, kā arī piesārņojošo objektu ietekme nepārsniedz normatīvajos aktos piesārņojuma jomā noteiktos piesārņojuma robežlielumus”. Vienlaikus jāņem vērā, ka teritorijās, kur ir būtiski vides trokšņa robežlielumu pārsniegumi, tā samazināšana līdz pieļaujamam līmenim ar atsevišķiem prettrokšņa pasākumiem, piemēram, lokālu prettrokšņa sienu būvniecību vienā īpašumā, – var nebūt iespējama, tādēļ trokšņu jutīgu objektu paredzēšana Biroja ieskatā šādās teritorijās nav pieļaujama.</p> <p>Savukārt Vides pārskatā gan apdzīvojama struktūras izmaiņu, gan pakalpojumu sniegšanas centru kontekstā rekomendējams papildus apsvērt attīstības teritoriju atbilstību, ko novada turpmākajā plānošanā</p>	<p>Pieņemts zināšanai.</p> <p>Rekomendācija ieviešama turpmākā novada teritorijas attīstības plānošanas procesā.</p> <p>Ņemts vērā.</p> <p>Vides pārskata 7.1. nodaļa papildināta ar vērtējumu attiecībā uz attīstības teritoriju atbilstību normatīvajos aktos noteiktajām prasībām vides kvalitātes nodrošināšanā novada iedzīvotājiem.</p>

¹ Informatīvajā ziņojumā ietverti Vides pārraudzības valsts biroja secinājumi un rekomendācijas, pilnu norādīto atzinuma punktu saturu skatīt Vides pārraudzības valsts biroja 2022. gada 14.oktobra atzinumā Nr. 4-03/19/2022 “Par Valmieras novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2022.–2038. gadam un Valmieras novada attīstības programmas 2022. - 2028. gadam Vides pārskatu”, pieejams:

Vides pārraudzības valsts biroja rekomendācijas ¹	Risinājums, komentārs
<p>jāņem vērā, lai izpildītu normatīvajos aktos noteiktās prasības vides kvalitātes nodrošināšanā novada iedzīvotājiem.</p>	
<p>2.3.2.Birojs konstatē, ka atbilstoši izstrādātajai Stratēģijai novadā plānota dzelzceļa infrastruktūras attīstība, t.sk. dzelzceļa izmantošana paredzēta arī kravu pārvadājumiem, attīstot sliežu atzarus līdz industriālajiem parkiem. Tādējādi Birojs secina, ka tiek paredzēts izveidot jaunus dzelzceļa tīklus, kuri tiks izmantoti kravu pārvadājumiem. Tāpēc Biroja ieskatā pašvaldībai novada teritorijas turpmākajā attīstības plānošanā jāņem vērā arī potenciālā dzelzceļa satiksmes, tostarp kravu pārvadājumu ietekme, lai nerastos konfliktsituācijas atšķirīgām interešu grupām, nepieļaujot iedzīvotāju dzīves kvalitātes pasliktināšanos.</p>	<p>Pieņemts zināšanai.</p> <p>Rekomendācija ieviešama turpmākā novada teritorijas attīstības plānošanas procesā.</p>
<p>2.3.3.....Biroja ieskatā pašvaldībai ieteicams izvērtēt nepieciešamību novadā izveidot peldvietas (ietverot novada neoficiālās peldvietas, kuras iedzīvotāji jau aktīvi izmanto) atbilstoši Noteikumiem Nr. 692, ņemot vērā plānoto tūrisma attīstību ar rekreācijas iespējām ūdensobjektu tuvumā. Jāņem vērā, ka tādā gadījumā oficiālās peldvietas ir nepieciešams iestrādāt arī jaunajā apvienotajā novada teritorijas plānojumā. Par šādu peldvietas izveides lietderīgumu norādījusi arī Veselības inspekcija, sniedzot atzinumu par Vides pārskatu: "Inspekcijas ieskatā jaunu oficiālo peldvietu izveide Valmieras novadā būtu svarīgs jautājums iedzīvotāju veselības interesēs.</p>	<p>Pieņemts zināšanai.</p> <p>Rekomendācijas ieviešana attiecas uz Attīstības programmas ieviešanas, kā arī novada teritorijas attīstības turpmāko plānošanas procesu.</p> <p>Attīstības programmas Rīcības plānā rīcības virzienā RV5 Daba, kultūrvēsture jau ir iekļauts pasākums "Atpūtas vietu pie ūdeņiem apkopošana, izvērtēšana, tematiskā plāna izstrāde", kura ietvaros tiks izvērtētas iespējas veidot oficiālas peldvietas novadā, kā arī virzīt kādu no oficiālajām iekšzemes ūdeņu peldvietām Zilā Karoga ekosertifikāta saņemšanai nākotnē.</p>
<p>2.3.4..... Biroja ieskatā, lai sekmētu CKS pakalpojumu izmantošanu, pašvaldībai ieteicams rast risinājumus daļēji līdzfinansēt mājsaimniecībām izmaksas pieslēgumu izveidei, pieņemt saistošos noteikumus par pieslēgumu izveidi vietās, kur pašvaldība jau izveidojusi CKS, vai arī iestrādāt atbilstošus nosacījumus teritorijas plānojumā, kas ilgtermiņā sniegtu vides kvalitātes uzlabošanu, it īpaši virszemes ūdensobjektu tuvumā esošajās teritorijās.</p>	<p>Pieņemts zināšanai.</p> <p>Rekomendācija ieviešama turpmākā novada teritorijas attīstības plānošanas procesā.</p>
<p>2.3.5..... Birojs konstatē, ka Burtnieka ezers Stratēģijā ir noteikts kā viena no prioritāri attīstāmām teritorijām, kas saistīta ar tūrisma attīstību. Līdz ar to Birojs piekrītviedoklim, ka plānojot un attīstot tūrismu, ir jānodrošina ezera dabas vērtību aizsardzība, sadarbojoties ar sertificētiem sugu un biotopu ekspertiem un Dabas aizsardzības pārvaldi. Tāpat ĪADT mērķtiecīgas dabas aizsardzībai un dabas tūrisma un dabas produktu attīstības pasākumu realizēšanai ir aktuāla ĪADT aizsardzības un apsaimniekošanas mērķu noteikšana un pamatotu pasākumu izstrāde.</p>	<p>Pieņemts zināšanai.</p> <p>Rekomendācija ieviešama Stratēģijas un Attīstības programmas īstenošanas laikā, kā arī turpmākā novada teritorijas attīstības plānošanas procesā.</p>
<p>2.3.6. Vides pārskatā cita starpā identificētas plūdu riska teritorijas (skatīt šā atzinuma 2.2.14. sadaļu). Atbilstoši Gaujas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāna un plūdu riska pārvaldības plāna 2022.–2027. gadam informācijai nacionālas nozīmes plūdu riska teritorija ir</p>	<p>Pieņemts zināšanai.</p>

Vides pārraudzības valsts biroja rekomendācijas ¹	Risīnājums, komentārs
<p>Valmieras pilsēta, teritorija abos Gaujas upes krastos, kā arī plūdu riska teritorija ir Gaujas piekraste Strenčos. Saistībā ar šo aspektu Birojs vēlas vērst pašvaldības uzmanību teritoriju turpmākajā plānošanā, kas jāņem vērā atbilstoši Aizsargjoslu likuma 37. panta pirmās daļas 4. punktā noteiktajam, ka virszemes ūdensobjektu aizsargjoslu applūstošajās teritorijās aizliegts veikt teritorijas uzbēršanu, būvēt ēkas un būves, arī aizsargdambjus (ar šauriem izņēmumiem), tādējādi nepieļaujot šīs teritorijas izveidot par jaunām apbūvējamām teritorijām. Līdz ar to novada teritorijas turpmākajai plānošanā, izstrādājot apvienoto Valmieras novada teritorijas plānojumu, lokālplānojumus un detālplānojumus, nepieciešams izstrādāt priekšnoteikumus, lai virszemes ūdensobjektu aizsargjoslu applūstošajās teritorijās aizliegtu veikt pastāvīgu apbūvi.</p>	<p>Rekomendācija ieviešama turpmākā novada teritorijas attīstības plānošanas procesā.</p>
<p>3.4. Kopumā Birojs secina, ka plānošanas dokumentu izstrādes Stratēģiskā novērtējuma laikā ir noteiktas ar plānošanas dokumentiem paredzamās galvenās iespējamās ietekmes, vienlaikus Birojs sniedz piebildes, kas jāņem vērā teritoriju attīstības turpmākajā plānošanā:</p>	
<p>3.4.1. Stratēģijas Telpiskās attīstības perspektīvā tiek paredzēta Valmieras valstspilsētas robežas paplašināšanās, iekļaujot pilsētas teritorijā Kaugurmuižu, Brandeļus, Valmiermuižu un citus ciemus un piepilsētas teritorijas. Šādā kontekstā ir svarīgi pašvaldībai izvērtēt, vai valstspilsētas robežu maiņu rezultātā pievienotajām teritorijām tiks nodrošināti līdzvērtīgi pakalpojumi, tostarp saistībā ar centralizēto ūdensapgādes un centralizētās notekūdeņu kanalizācijas sistēmas nodrošinājumu, kā arī ar centralizēto siltumapgādi u.c. Valmieras valstspilsētā pieejamiem pakalpojumiem. Biroja ieskatā ir būtiski turpmākajā teritoriju attīstības plānošanā pārskatīt, vai, pievienojot piepilsētu teritorijas, nav nepieciešama šo teritoriju funkcionālo zonējumu maiņa, nosakot atšķirīgus teritoriju izmantošanas un apbūves nosacījumus.</p>	<p>Pieņemts zināšanai.</p> <p>Rekomendācija ieviešama Stratēģijas un Attīstības programmas īstenošanas laikā, kā arī turpmākā novada teritorijas attīstības plānošanas procesā.</p>
<p>3.4.2. Tāpat jāņem vērā perspektīvo transporta infrastruktūras objektu izbūve un ar minēto transporta infrastruktūru saistītā teritoriju turpmākā attīstība. Birojs vērs uzmanību, ka jebkāda industriālo teritoriju izvide tiešā dzīvojamo apbūves teritoriju tuvumā var radīt konfliktsituācijas starp atšķirīgi ieinteresētajām pusēm. Līdz ar to Birojs rekomendē turpmākajā novada attīstības plānošanā, izstrādājot vienotu Valmieras novada teritorijas plānojumu un lokālplānojumus, pievērst īpašu uzmanību gan industriālo zonu, gan arī dzīvojamo zonu izvietojumam, ņemot vērā jau konstatētās trokšņa robežlieluma pārsnieguma vietas, lai neveidotos summārās ietekmes, kas pasliktinātu iedzīvotāju veselību un dzīves kvalitāti. Tāpat svarīgi ir noteikt ne tikai šo teritoriju atrašanās vietas, bet arī teritorijas apbūves un izmantošanas noteikumus iestrādāt atbilstošas prasības iespējamās ietekmes novēršanai / mazināšanai.</p>	<p>Pieņemts zināšanai.</p> <p>Rekomendācija ieviešama Stratēģijas un Attīstības programmas īstenošanas laikā, kā arī turpmākā novada teritorijas attīstības plānošanas procesā.</p>
<p>3.4.3. Stratēģija atbalsta alternatīvo enerģijas avotu (vēja, ūdens, saules enerģijas u.c.) izmantošanu. Šajā kontekstā Birojs rekomendē pašvaldībai turpmākā teritoriju attīstības plānošanā izsvērt, kādu no attīstības virzieniem (alternatīvā enerģija, mežsaimnieciskā darbība, lauksaimnieciskā darbība) noteikt kā prioritāti, ņemot vērā, ka novadā lielās platībās notiek gan ar lauksaimniecību, gan mežsaimniecību saistīta saimnieciskā darbība. Tāpat būtiski ir pārdomāti izvēlēties vēja elektrostaciju izbūvei paredzētās teritorijas, tostarp izvērtēt to turpmākās attīstības iespējas, ņemot vērā pašvaldības konceptuālo</p>	<p>Pieņemts zināšanai.</p> <p>Rekomendācija ieviešama Stratēģijas un Attīstības programmas īstenošanas laikā, kā arī turpmākā novada teritorijas attīstības plānošanas procesā.</p>

Vides pārraudzības valsts biroja rekomendācijas ¹	Risīnājums, komentārs
ilgtermiņa redzējumu novada teritorijas attīstībai un vēja elektrostaciju iedērbu tajā, iedzīvotāju (zemes īpašnieku) intereses, kā arī saistošo normatīvo aktu prasības.	
Atbilstoši Novērtējuma likuma 23.5 panta sestās un septītās daļas prasībām Birojs konstatē:	
1. Valmieras novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2022.–2038. gadam un Valmieras novada attīstības programmas 2022.–2028. gadam Vides pārskats kopumā atbilst normatīvo aktu prasībām. Pilnveidojot un īstenojot Valmieras novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2022.–2038. gadam un Valmieras novada attīstības programmu 2022.–2028. gadam, ņemami vērā Vides pārskatā un šā atzinuma 2.3. un 3.4. punktos ar apakšpunktiem izteiktie priekšlikumi.	Ņemts vērā. Rekomendācija ieviešama Stratēģijas un Attīstības programmas īstenošanas laikā, plānošanas dokumentu pilnveidošana pirms apstiprināšanas pašvaldības domē nav nepieciešama.
2. Lai konstatētu Valmieras novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2022.–2038. gadam un Valmieras novada attīstības programmas 2022.–2027. gadam īstenošanas radīto tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi, Valmieras novada pašvaldībai, izmantojot valsts vides monitoringa un citus pieejamos datus, vismaz vienu reizi plānošanas periodā (2028. gadā) jāizstrādā monitoringa ziņojums un jāiesniedz (elektroniskā veidā) Vides pārraudzības valsts birojā.	Pieņemts zināšanai. Rekomendācija ieviešama Stratēģijas un Attīstības programmas īstenošanas laikā.

Pieņemtā plānošanas dokumenta pamatojums

Stratēģijas un Attīstības programmas izstrādes procesā izvērtētas divas Valmieras novada attīstības alternatīvas:

1. alternatīva. Valmieras novads attīstās, izceļot reģionālās politikas priekšrocību nacionālās nozīmes centru – Valmieras pilsētu, kas jau šobrīd uzrāda izaugsmi (saglabājas iedzīvotāju skaits vai nedaudz pieaug atšķirībā no citām Latvijas reģiona pilsētām, koncentrējas uzņēmumi, specializēti valsts un pašvaldības pakalpojumi utt.), nodrošinot Valmieras pilsētas pieredzes un zināšanu vairošanu un pārnesi uz pārējo novada teritoriju. Alternatīva paredz stiprināt reģionālas nozīmes un novada nozīmes centrus – novada pilsētas, īpaši pievēršot uzmanību vienotai novada pārvaldībai (transporta, ātrdarbīgu sakaru, mobilitātes) uzlabošanai, tostarp Igaunijas pierobežā, tādējādi visā novada teritorijā attīstot saimnieciskās aktivitātes priekšnoteikumus. Alternatīva nosaka, ka gan Valmierā, gan novada centros, katram novada centram atbilstošā līmenī plānojot, tiek attīstītas uzņēmējdarbībai piemērotas teritorijas, mājoklis un pakalpojumi. Publisko pakalpojumu tīkla plānošana tiek balstīta uz sabiedriski aktīvām vietējām kopienām un cilvēkiem (kultūras, sporta entuziasti, speciālisti, kolektīvi), tā veicinot novada centru kultūras identitātes saglabāšanos. Alternatīva uzsver tūrisma, no vietējiem resursiem ražojošo industriju, kā arī esošo uzņēmumu klāsteru veicināšanu.
2. alternatīva. Valmieras novads attīstās, koncentrējot ierobežotos administratīvos, izglītības, finanšu un cilvēku resursus Valmierā un tās apkārtnē, kļūstot par starptautiski nozīmīgu ekonomikas, zinātnes, izglītības un informāciju tehnoloģiju un sabiedriskās dzīves centru, nozīmīgu starptautisku partneri, IKT un nozīmīgu ražojošo industriju attīstības centru. Pārējā novada attīstība tiek balstīta uz esošajām iestrādēm un iespēju robežās turpinot uzsāktos

projektus. Novada centros esošo pakalpojumu nodrošinājums tiek plānots centralizēti, izvērtējot pakalpojumu pieejamības nepieciešamību un izmantojot apvienotās pašvaldības pieeju.

Vides pārskatā, salīdzinot alternatīvas, secināts: *“Lai arī īstermiņā un vidējā termiņā labākus rezultātus var sniegt 2.alternatīva, Stratēģijā iekļauta 1. alternatīva, kas nodrošina novada līdzsvarotu un viedi pārvaldītu attīstību, veicinot dinamisku visu novada centru izaugsmi, kas ļaus ieguldīt apdzīvoto vietu infrastruktūrā, tā mazinot vides piesārņojumu, klimata pārmaiņu ietekmi un sekmējot dabas resursu racionālu izmantošanu un aprites ekonomikas principu ieviešanu.”*

Attīstības programmas stratēģiskā ietekmes un vidi novērtējuma procesā nav konstatēti limitējoši faktori izvēlētajās alternatīvas ieviešanai.

Pasākumi plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringa veikšanai

Atbilstoši Vides pārraudzības valsts biroja 2022. gada 14. oktobra atzinumā Nr. 4-03/19/2022 “Par Valmieras novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2022.–2038. gadam un Valmieras novada attīstības programmas 2022. - 2028. gadam Vides pārskatu” noteiktajam, lai konstatētu Valmieras novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2022.–2038. gadam un Valmieras novada attīstības programmas 2022.–2027. gadam īstenošanas radīto tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi, Valmieras novada pašvaldībai, izmantojot valsts vides monitoringa un citus pieejamos datus, vismaz vienu reizi plānošanas periodā (2028. gadā) jāizstrādā monitoringa ziņojums un jāiesniedz (elektroniskā veidā) Vides pārraudzības valsts birojā.